

Vznik a počáteční vývoj meziválečného letoviska Pikovice

Štěpán Keprta

Posudek vedoucího diplomní práce

Diplomní práce Štěpána Keprty je součástí dlouhodobého neformálního projektu studia počátků individuální a masové rekreace obyvatel velkých průmyslových měst ve venkovské krajině Čech v době industrializace. V souvislostech oboru Sociální a kulturní ekologie se jak studenti, tak vedoucí práce přednostně věnují proměnám příměstské agrární krajiny v důsledku rekreačních aktivit městských obyvatel. Bez povšimnutí ovšem nezůstává ani stránka sociální, ekonomická nebo architektonická. V tomto duchu bylo také vytvořeno zadání diplomní práce. Š. Keprty.

Předmětem jeho diplomní práce byl vznik a prvá desetiletí vývoje Pikovic, jednoho z nejproslulejších letovisek v okolí Prahy v meziválečném období. Zadání práce přímo navazovalo na studii vedoucího práce o sousedním letovisku Hradištko (Matoušek 2015).

Student vycházel z široké a pestré pramenné základny. Kombinoval studium bohatého spektra archivních písemných, kartografických a ikonografických pramenů, s metodami orální historie a vlastním terénním pozorováním. Přínosný je exkurz do oblasti dobové beletrie reflektující fenomén letních bytů. Komplexní přístup student ještě doplnil metodami studia krajinné ekologie.

V úvodní teoretické části podal autor sice úspornou, ale zároveň výstižnou charakteristiku doby industrializace v Čechách. Přičemž zohlednil jak vývoj ekonomický, tak společenský a kulturní, s akcentem na volnočasové aktivity jako sport, tělovýchova, turistika, skauting a tramping. Pouze místy se autor dopustil v této části práce poněkud problematických formulací. Např. při komentování odrazu vypjatých česko německých vztahů v oblasti turistiky: „Paradoxem se tedy jeví nesnášenlivost vůči Němcům, neboť Češi jim měli být spíše vděční za rekreační trendy obecně“ (s. 22). Nebo při vysvětlování původu archaického označení trampů jako „divokých skautů“ (s. 22).¹ Rovněž formulace: „Trampové toužili po

¹ Trampové nebyli nazýváni „divocí skauti“, protože svérázně reflektovali mýtus „Divokého západu“, nýbrž proto, že tzv. konformním občanům připomínali skauty, ovšem v poněkud „divočejší“ podobě. Ostatně řadu prvních trampů skutečně vycházela z řad skautů, ovšem postupně zatoužila po podstatně méně formalizovaném pojetí rekreace v přírodě.

svobodě, kterou jim doba První republiky mohla výborně zprostředkovat“ (s. 22) by mohla být předmětem obsáhlé diskuse.

Za jednoznačně kvalitní a pro další vědecký výzkum velmi cennou však považuji Empirickou část (s. 30n). Autor nejprve podává stručnou přírodní a geografickou charakteristiku kraje. Dále připojuje stručnou historii obce, včetně, pro studii o rekreačních objektech, důležitých informací o hospodaření a spekulacemi s pozemky. Zmiňuje i vývoj dopravního spojení s Prahou a vznik a vývoj Posázavské stezky. Cenné jsou rovněž obecné postřehy týkající se lokální turistiky, trampského hnutí a sportovních aktivit. Stejně cenné jsou informace o místním Okrašlovacím spolku a osudech kraje v době 2. světové války.

Počínaje s. 46 přináší autor detailní přehled stavebního vývoje rekreačních objektů v Pikovicích. Vlastní popis jednotlivých objektů, doplnil sociální charakteristikou jejich stavitelů a majitelů, dobovými fotografiemi, stavebními plány i výpověďmi pamětníků. Velmi kvalitní je rovněž interpretační část (počínaje s. 85) zahrnující i proměny krajiny v důsledku rekreační výstavby (s. 92n). Práci zakončil autor obsáhlým a výstižným Závěrem (s. 95).

Jakkoliv je práce jako celek velmi kvalitní, nelze přehlédnout dílčí nedostatky. Místy se autor dopustil prohřešků proti gramatickým pravidlům (s. 22, druhý a třetí odstavec). Některých výše zmíněných diskutabilních, zobecňujících komentářů se mohl autor možná vyvarovat, kdyby použil širší spektrum vhodnější odborné literatury. Např. místo díla Hozáka a Scheuflera (2007) monografii I. Jakubce a Z. Jindry (2006). Ojediněle se vyskytuje pochybení ve formě citace literatury v textu – Lipský ? (s. 28, první odstavec), nebo v závěrečném soupisu literatury (srv. Meyer – Turner 1994, s. 100). Lze jen litovat, že v závěru autor nesrovnal podrobněji vývoj letoviska Pikovice s vývojem sousedního letoviska Hradištko. Jejich chronologický a prostorový vývoj je totiž velmi úzce provázán a již v meziválečném období se jednalo v podstatě o jeden celek, jakousi rekreační megapolis.

Za pozitivní aspekty Keprtovy diplomní práce naopak považuji důkladnou práci s archivními prameny, snahu o komplexní pojetí, přehlednou strukturu, jednoznačně a dostatečně obsáhle formulované závěry, kultivovaný literární projev a v neposlední řadě kvalitní výběr vhodných ilustrací.

Diplomní práci Š. Keprty doporučuji k obhajobě s hodnocením 17 bodů.

Literatura:

Hozák, J. – Scheufler, P. 2007: Tvář průmyslové doby: svědectví fotografie. Praha: ČVUT - NTM.

Jakubec, I. – Jindra, Z. 2006: Dějiny hospodářství českých zemí. Praha: Karolinum.

Matoušek, V. 2015: Vzorné letovisko Hradištko. Vznik a prvé desetiletí meziválečného letoviska na soutoku Vltavy a Sázavy, Historická geografie 41, 47-81.

Meyer, William, B. – Turner, Billie L. 1994: Changes in Land Use and Land Cover: A Global Perspective. Cambridge: Cambridge university Press.